Afdeling: Leefomgeving
Behandelaar: C.M.D. Otte
Telefoonnummer: 0342495422

Voorstelnr. 2598
Barneveld, 26 januari 2023
Portefeuillehouder: W. Oosterwijk

☒Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:

☐Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **2598 Ontwerp-herstelprogramma's Veluwe (RO-OttC)**

Gevraagde beslissing:
1. kennis te nemen van de 4 Ontwerp-herstelprogramma's voor de Veluwe, zie weblink onder bijlage 1, en de raad hierover te informeren.

1. Inleiding

Provincie Gelderland heeft op basis van haar Natura 2000 Beheerplan Veluwe 4 ontwerp-herstelprogramma's voor de natuur op de Veluwe vastgesteld en ter visie gelegd. Dit betreft de ontwerp-herstelprogramma's Beken, Bossen, Heide en stuifzanden, Vennen en Venen.
Met behulp van deze programma's wil de provincie samen met de grondeigenaren en terreinbeherende organisaties op de Veluwe een bijdrage leveren aan het natuurherstel binnen het Natura2000-gebied.
De maatregelen in de herstelprogramma's gaan niet in op bron-maatregelen om stikstof te verminderen of over de gebieden buiten de Natura2000-begrenzing. Hiervoor wordt samenwerkt binnen andere programma's zoals het Gelders Programma Landelijk Gebied.

In elk herstelprogramma wordt in het algemene deel aangegeven welk provinciaal beleid van toepassing is of in beweging is, om welke habitattypen en doelsoorten het gaat, een analyse van de knelpunten, welke sleutelfactoren een rol spelen voor herstel en welke kennisleemten er zijn.
Daarna volgt een uitwerking van de verschillende typen maatregelen, welke beleidsopgaven er zijn, een toelichting op de uit te voeren monitoring, evenals een toelichting op de uitvoering van het herstelprogramma. In de bijlagen van de programma's zijn de uitwerkingen op deelgebied terug te vinden.

Doordat gemeente Barneveld geen (natuur)grondeigenaar of terreinbeherende organisatie binnen het Natura2000-gebied is, heeft de gemeente geen rol in de uitvoering van deze herstelprogramma's. Wel wordt zij als belangenbehartiger van haar inwoners, ondernemers en bezoekers op de Veluwe betrokken. Via 2 ambtelijke werkgroepen, 1 voor de herstelprogramma's Veluwe en 1 voor het recreatiezoneringsplan Veluwe, wordt de gemeente samen met de andere Veluwse gemeenten op de hoogte gehouden van de ontwikkeling, uitvoering en monitoring. De uitvoerders van de maatregelen verzorgen zelf het bijbehorende communicatietraject.

Ontwerp-herstelprogramma Beken
Het ontwerpherstelprogramma Beken gaat in op 10 deelgebieden. Het gaat hierbij met name om de sprengenbeken aan de oost- en zuidzijde van de Veluwe, evenals de Hierdense beek aan de noordzijde van de Veluwe. De beeksystemen binnen de gemeente Barneveld liggen niet binnen het Natura2000-gebied en zijn daardoor geen onderdeel van dit herstelprogramma.

Ontwerp-herstelprogramma Bossen
Het ontwerp-herstelprogramma Bossen gaat uit van 12 deelgebieden, waaronder deelgebied 7 Speulderbos- en Sprielderbos-Kootwijkerveen (bosgebied rond Garderen) en deelgebied 8 Kootwijkerzand-Harskamp-Spelderholt (bosgebied rond Kootwijk). In deelgebied 7 zet Staatsbosbeheer in de diverse activiteiten in de volgende subdeelgebieden.

Strubben- en jeneverbeslandschap Maanschoten
- periodiek vrijstellen van jeneverbesgroepen en -struiken met behoud van spontaan kraaiheide-dennenbos(leefgebied Zwarte specht) en verjonging van zomereik(nieuw leefgbied bruin eikenpage?) en verspreide berk (leefgebied Draaihals),
- Planmatig bestrijden van Amerikaanse vogelkers en vervolgens met regulier beheer vrijhouden.
- Planmatig sturen van eventuele vestiging van beuk en daarbij de eikenstrubben vrijhouden van beuk.

Speulder-Sprielderbos-Putterbos

- Boscomplex ontwikkelen naar een groter wordend aandeel inheems (loof)bos, tenminste binnen de begrenzing van het malenbos,
- Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik planmatig verwijderen en verjonging van deze soorten periodiek opruimen, hierbij aandacht voor bijzondere lanen of solitaire bomen,
- Productiefunctie/houtoogst uitfaseren,
- Vakken lariks, Douglasspar, hemlockspar en andere snelgroeiende naaldhoutsoorten op gunstig moment oogsten en omvormen naar inheems loofbos. Oudere bomen laten aftakelen en aandacht voor verjonging van deze soorten,
- Deel van omgevormde vakken herstellen naar permanente grazige of heideachtige open ruimtes of corridors met mantel- en zoomvegetaties en recreatiefmedegebruik met name langs oude infrastructuur,
- Bij eventuele aanplant van omgevormde vakken alleen gebruik maken soorten met een autochtone herkomst,
- Grove dennenbossen spontaan laten doorontwikkelen zonder ingrijpen de boomlaag (leefgebied Zwarte specht),
- Delen beheersmatig veiligstellen als leefgebied voor de wintereik, rekening houdend met natuurlijke verjonging in dennenbossen en/of heideachtige open ruimtes,
- Ontwikkelen van mantelvegetaties in overgang bos naar engronden Drie.

Binnen het deelgebied Kootwijkerzand-Harskamp-Spelderholt ligt het subdeelgebied Kootwijker Boven- en Onderbos binnen de gemeente Barneveld. Binnen dit bos zet Staatsbosbeheer in op:

- Opstellen en uitvoeren van maatregelenplan na vooronderzoek naar effectieve meerjarige planmatige verwijdering van Amerikaanse vogelkers op landschapsschaal,
- Opstellen van een plan voor het sterk verminderen van de zwijnendruk op de Oude eikenbossen voor de korte en langere termijn,
- Herstel en mogelijk uitbreiding strubbenboscomplex,
- Uitvoeren van maatregelplan exotenbestrijding.

Ontwerp-herstelprogramma Heide en stuifzanden

Binnen dit ontwerp-herstelprogramma wordt onderscheid gemaakt in 12 deelgebieden, waaronder het deelgebied Ermelose heide-Staverden- Houtdorperveld ten oosten van Garderen en het deelgebied Kootwijkerzand-Harskamp-Spelderholt.

Ten oosten van Garderen wordt ingezet op:

- Duurzaam heidebeheer Houtdorperveld(gemeente Ermelo) door uitvoeren van onderzoek naar historisch plagbeheer, inventarisatie en kartering soorten en vegetaties en het uitvoeren van een biochemisch onderzoek en op basis van deze onderzoeken eventuele beheermaatregelen bepalen,
- Het ontwikkelen en opde lange termijn veiligstellen van (open) berkenbos in de rand van de heid op het Houtdorperveld ten behoeve van de Draaihals,
- Ter plaatse van Nieuw Milligen Convooi- ’t Sol (gemeente Apeldoorn) wordt het onderzocht of het agrarisch gebruik kan worden geëxtensiveerd,
- Onderzoeken van de exacte ligging van de heidecorridor Convooi –’t Sol en overeenkomstig gaan inrichten en beheren op basis van dit onderzoek.

In het deelgebied Kootwijkerzand-Harskamp-Spelderholt wordt rond Kootwijk ingezet op:

- Onderzoeken van het extensiveren van het agrarisch gebruik ter plaatse van de Kerkendel te Kootwijk en hiervoor een plan van aanpak opstellen en uitvoeren,
- Het open houden van het stuifzandlandschap, terugzetten van de randen jong dennenbos en het vlaksgewijs verwijderen van opslag dennen en Amerikaanse vogelkers,
- Opstellen en uitvoeren van plan voor kleinschalige maatregelen voor het behoud van karakteristieke korstmosvegetaties- en populaties,
- Jeneverbes vrijstellen indien nodig, kleinschalig plaggen rond groepen van struiken met steenmeelgift om verjonging te stimuleren (experiment) en het monitoren ervan,
- Experimenteel verwijderen van aaneengesloten dominantie van grijs kronkelsteeltje in de nabijheid van karakteristieke korstmosvegetaties en behandelen met steenmeel en daarbij plannen en uitvoering monitoring van plagplekken.

Ontwerp-herstelprogramma Vennen en Venen

Het ontwerp-herstelprogramma Vennen en Venen gaat in op 13 clusters van Vennen en Venen, verspreid over de Veluwe. Binnen de gemeente Barneveld ligt het cluster 9 Vennen Staatsbosbeheer, waarbij het gaat om het Watergraafsmeertje (Boeschoter Gat) binnen de gemeente Barneveld. De andere twee vennen

betreffen het Kootwijkerveen ten noorden van Kootwijk en Gerritsfles ten zuiden van Kootwijk binnen de gemeente Apeldoorn.
Uitgangspunt bij het Watergraafsmeertje het handhaven of ontwikkelen van een heideveen door opslag van bomen en struiken te verwijderen(meer inzijging van water) en het weren van recreanten en honden op de oevers van het ven. In het najaar van 2022 heeft Staatsbosbeheer diverse werkzaamheden, zoals het kappen van bomen en verleggen van paden, uitgevoerd. Om de ontwikkeling van het terrein te volgen worden tot zes jaar na afronding van de werkzaamheden de waterstanden gemonitord.

2. Beoogd effect

a) Meetbaar effect

Op basis van het Natura2000 beheerplan Veluwe en deze nieuwe herstelprogramma's is provincie Gelderland gestart met het uitwerken van een bijbehorend monitoringsprogramma. Zij werken daarbij samen met de grote grondeigenaren en terreinbeherende organisaties op de Veluwe.

b) Maatschappelijk effect

Door deze 4 herstelprogramma's op te stellen geeft de provincie weer hoe zij samen met de betrokken grondeigenaren terreinbeherende organisaties een bijdrage leveren aan het herstellen van de natuur op de Veluwe.

3. Argumenten

Niet van toepassing

4. Kanttekeningen

Niet van toepassing

5. Financiën

Niet van toepassing

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Op de volgende dagen en locaties zijn inloopbijeenkomsten gepland:

1. Dinsdag 7 februari Hotel, wellnesslocatie & congrescentrum De Heerlichkheijd te Ermelo
2. Donderdag 9 februari Fletcher Hotel – Restaurant De Buunderkamp te Wolfheze
3. Donderdag 16 februari Theater Orpheus te Apeldoorn

Van 16.00- 18.00 en 19.00-21.00 is het mogelijk om kennis te nemen van de concept-natuurherstelprogramma's.

b) Communicatie

Via provinciale nieuwsbrieven en de ambtelijke werkgroep van Veluwse gemeenten en de provincie is gecommuniceerd over de vaststelling van deze concept-natuurherstelprogramma's, de inloopbijeenkomsten en ter inzage legging van deze plannen. In lokale week- en dagbladen zijn advertenties geplaatst om geïnteresseerden hierover te informeren.

7. Uitvoering

Planning:

De concept-herstelprogramma's zijn ter visie gelegd vanaf 23 januari 2023 voor een periode van zes weken.

Evaluatie/controle:

Niet van toepassing

8. Bijlagen

1. Weblink naar herstelprogramma's: Herstelprogramma's Veluwe (gelderland.nl)